

Novela autorského zákona a možnosti nových služeb knihoven v digitálním prostředí

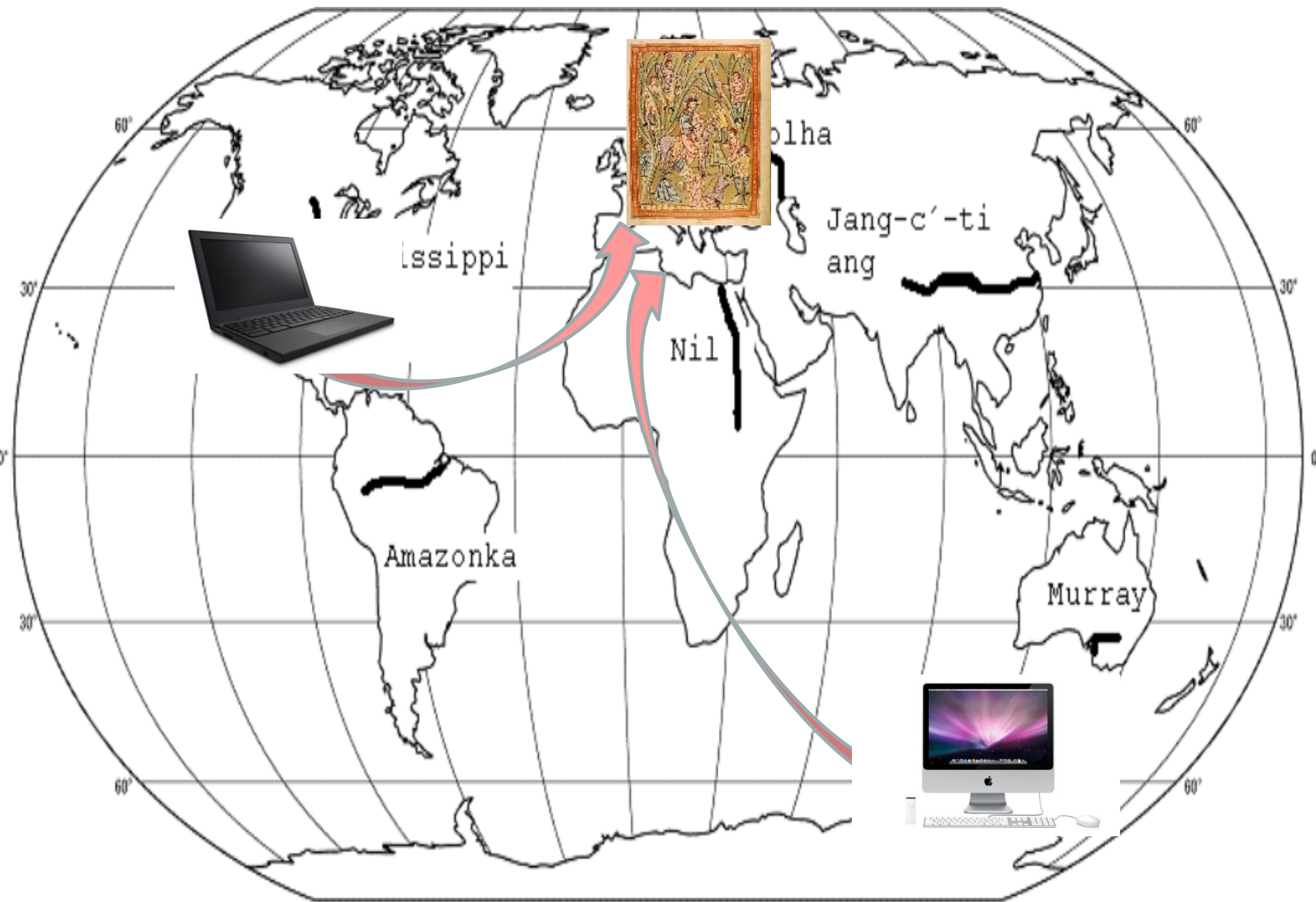
INFORUM 2017

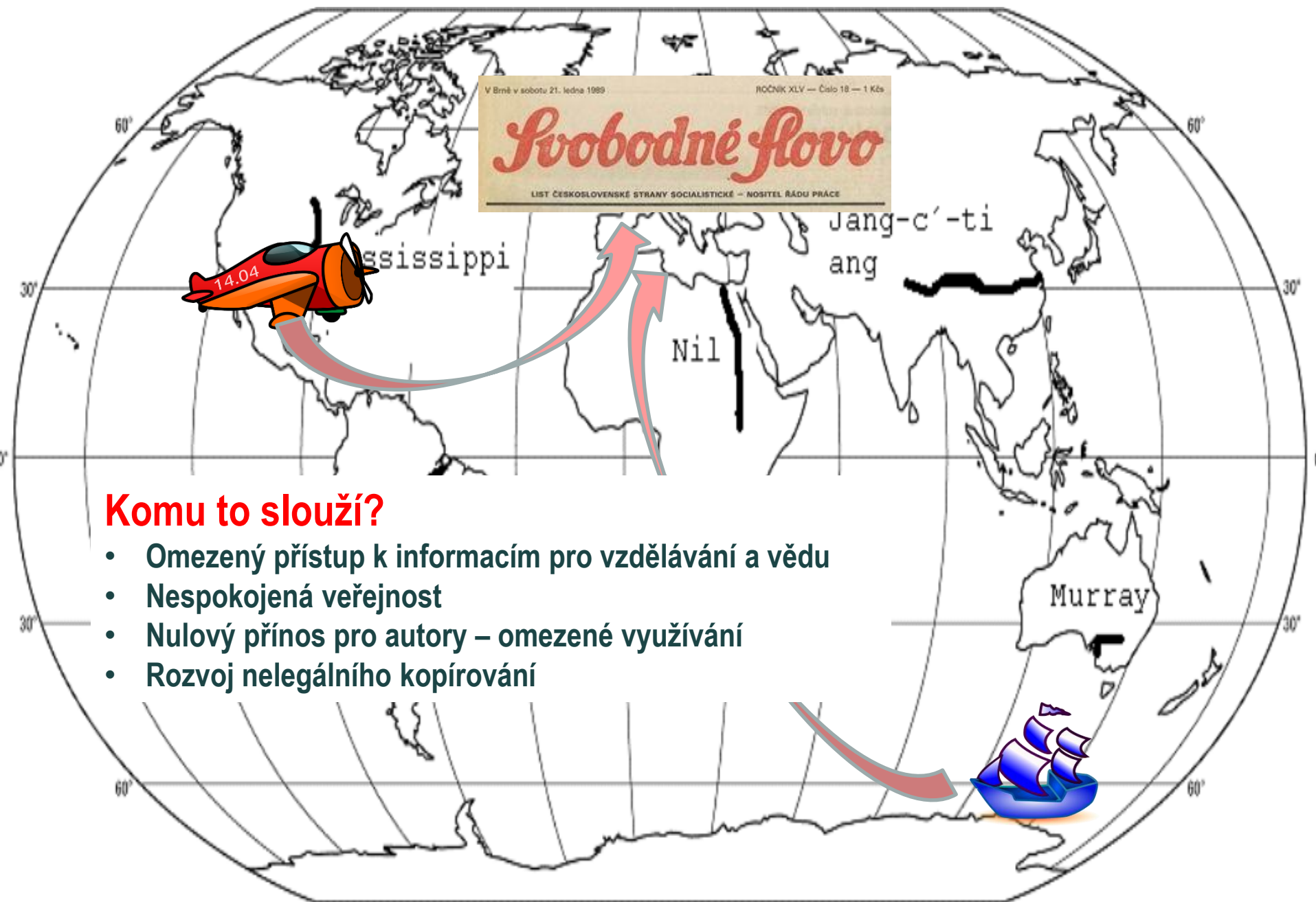
30. – 31. 5. 2017

Vít Richter

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz

Komu to slouží?

- Omezený přístup k informacím pro vzdělávání a vědu
- Nespokojená veřejnost
- Nulový přínos pro autory – omezené využívání
- Rozvoj nelegálního kopírování

Díla nedostupná na trhu (Out-of Commerce Works)

- **Memorandum o vzájemném porozumění o zásadách digitalizace a zpřístupnění děl nedostupných na trhu – září 2011**
 - **Využití principu rozšířené kolektivní správy**
 - **Signatáři: zástupci knihoven, nakladatelů, vydavatelů, autorů**
- **Právní úpravy: Francie, Skandinávie, Slovensko**
- **Česká republika – 2012 - Společný návrh SKIP, SČKN a kolektivních správců**
 - **Novela autorského zákona 2017**

Rozšířená kolektivní správa

- Možnost uzavírání hromadných licenčních smluv pro knihovny
- Hlavní partneři: Národní knihovna, Dilia, OOA-S
- Smlouvy platí pouze pro knihovny dle zákona 257/2001 Sb.
 - Půjčování nosičů zvuku
 - Elektronické dodávání dokumentů
 - Veřejné čtení
- Smlouvy se vztahují na všechny autory
 - Včetně těch, které DILIA, OOA-S nezastupují
 - Každý autor má právo od smlouvy odstoupit
- Úhrada za užití autorských děl

Ustanovení rozšířené kolektivní správy ve vztahu ke knihovnám

- Rozšířená kolektivní správa: § 97e odst. 4 písm. e) až k)
- Rejstřík děl nedostupných na trhu: § 97f
- Procedura sjednávání sazeb odměn: § 98g

Rozšířená kolektivní správa § 97e, odst. 4 e-k

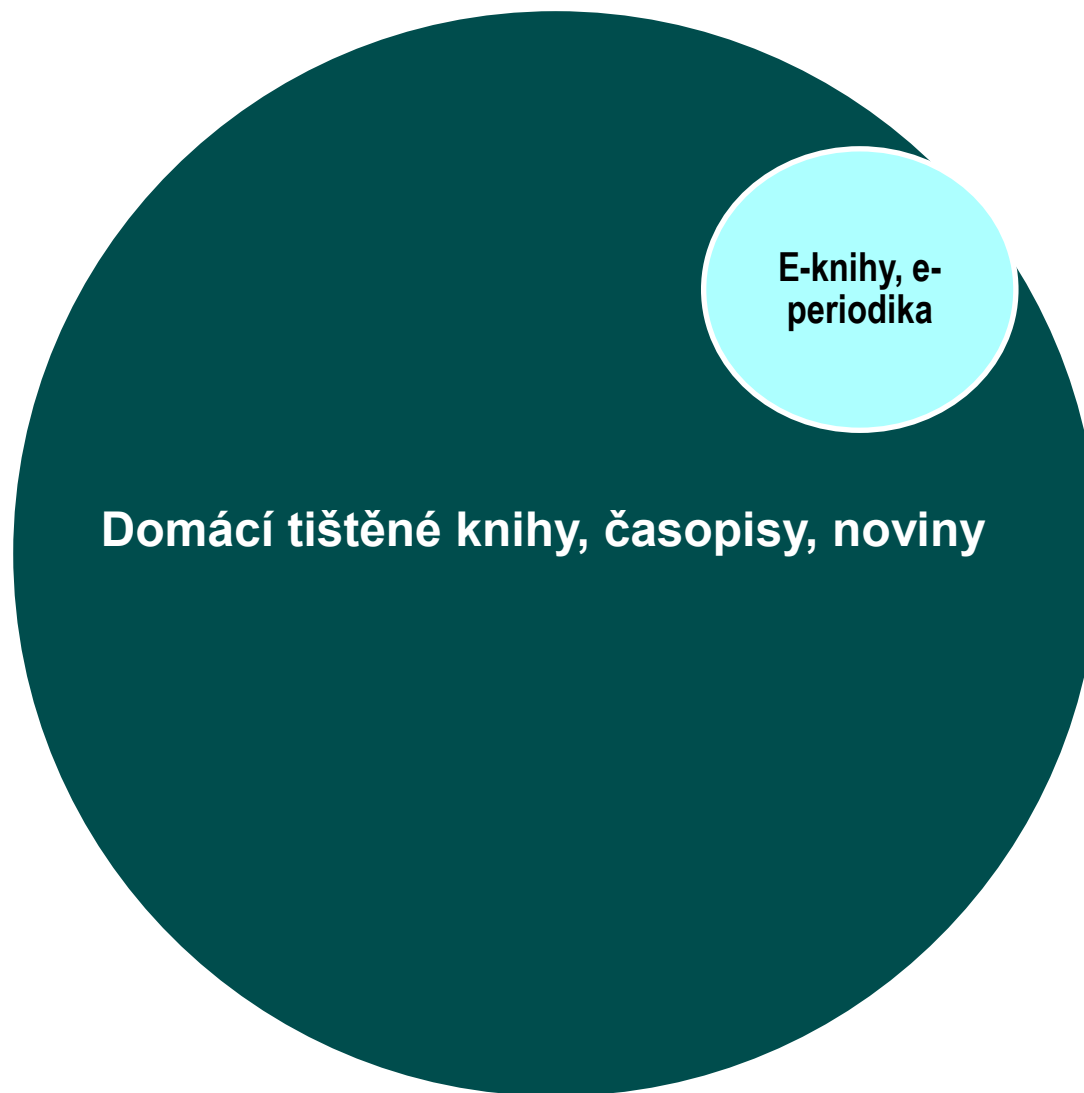
- e) *Půjčování zvukových a zvukově obrazových záznamů*
- f) **Zpřístupňování díla v nehmotné podobě, jde-li o dílo, které není součástí jejích sbírek**
- g) *Veřejné čtení*
- h) *Elektronické dodávání dokumentů*
- i) **Zhotovení rozmnoženiny díla zařazeného v rejstříku děl na trhu nedostupných (§ 97f) a zpřístupňování na internetu. Smlouva max. na 5 let, možnost opakování**
- j) **Zhotovení tiskové rozmnoženiny díla na objednávku z digitální předlohy (EDD)**
- k) **Zhotovení tiskové rozmnoženiny vydaného notového záznamu díla hudebního či hudebně dramatického – pro vnitřní potřebu nebo pro osobní potřebu fyzické osoby.**

Co je to dílo nedostupné na trhu?

Slovesná díla

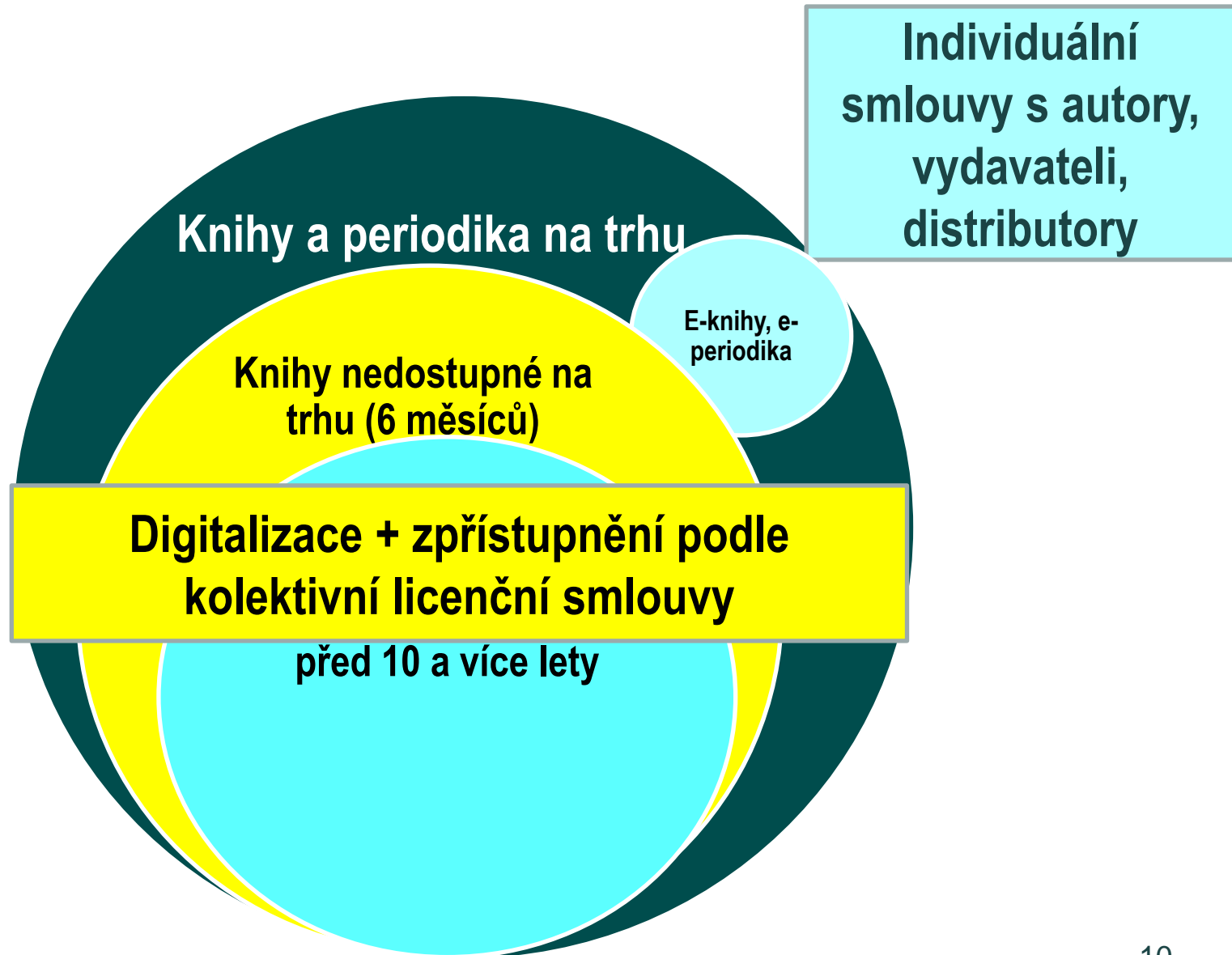
- Monografie, knihy vydané na území ČR
 - Dílo v druhově shodném nebo obdobném vyjádření, které nebylo možno ve lhůtě 6 měsíců od doručení návrhu při vynaložení přiměřeného úsilí a za obvyklých podmínek opatřit za úplatu v běžné obchodní síti a
 - jeho užití není zjevně předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, které zařazení do rejstříku vylučují (Vyloučení: e-knihy).
- Periodika vydaná na území ČR:
 - před 10 a více lety, není-li jejich užití zjevně předmětem licenčních podmínek (Vyloučení: Anopress, Newton, [placené] archivy vydavatelů).
 - Dílo obsažené v jednotlivém vydání periodického tisku se v tomto případě považuje za zařazené do rejstříku jen jako součást takového vydání.
- Údaje o díle jsou **součástí Seznamu** děl na trhu nedostupných

Rozdělení vydavatelská produkce pro účely AZ

Autorsky chráněná díla = 70 let od smrti autorů

Rozdělení vydavatelské produkce pro účely AZ

Seznam děl na trhu nedostupných (§ 97f)

- Seznam provozuje Národní knihovna - zpřístupňuje ho veřejnosti formou dálkového přístupu.
- Seznam obsahuje výhradně díla slovesná, včetně děl do nich vložených (např. ilustrace, fotografie).
- Návrh na zařazení do Seznamu podává:
 - **Nositel práv (např. autor, nakladatel, distributor)**
 - **Evidovaná knihovna**
 - **Kolektivní správce (Dilia)**
- NK ČR návrh zveřejní bez zbytečného odkladu
- NK ČR zařadí dílo do Seznamu po prověření, že není dostupné na trhu
 - **Nositel práv je oprávněn Národní knihovnu písemně vyzvat k vyřazení svého díla ze Seznamu**

Seznam děl na trhu nedostupných

Návrhy na **zařazení**:

- Knihovny
- Autoři, vydavatelé
- Kolektivní správce

Návrhy na **vyřazení**:

- Knihovny
- Autoři, vydavatelé
- Kolektivní správce

Monografie, knihy
nedostupné na trhu
(6 měsíců)

Periodika
vydaná před
10 a více lety

Knihy,
periodika na
trhu =

Databáze
knihkupců a
nakladatelů

Provozuje NK ČR – bibliografická databáze

K čemu je Seznam užitečný?

- Registrace děl, na která je možno uzavřít hromadné licenční smlouvy na zpřístupnění
 - Smlouvy uzavírá NK ČR za všechny knihovny evidované dle knihovního zákona s kolektivním správcem (Dilia, OOA-S)
 - Platnost smluv max. 5 let s možností prodloužení
 - Služby budou poskytovány prostřednictvím Národní digitální knihovny

Cíl:

- Zlepšení, rozšíření, zkvalitnění přístupu veřejnosti k minulé vydavatelské produkci
- Podpora výzkumu, vzdělávání
- Ekonomický přínos pro držitelé práv

Seznam a Národní digitální knihovna

**Seznam děl
nedostupných
na trhu**

Bibliografická databáze

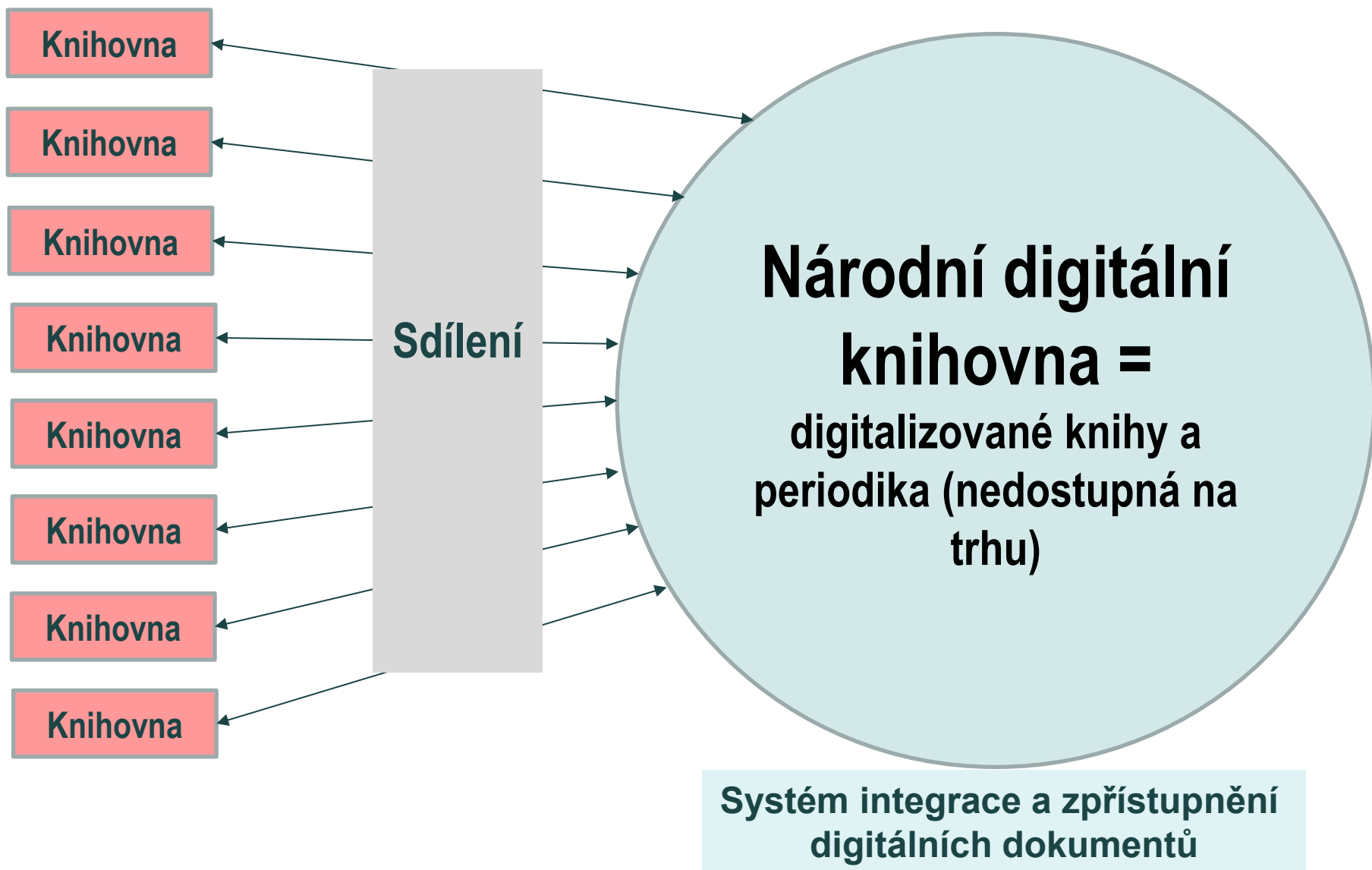
- Sdílení mezi knihovnami
- Služby: na místě samém, vzdálený přístup, výpůjčka, tištěné kopie...
- Zabezpečení

Hromadné licence

**Národní digitální
knihovna =**
digitalizované knihy a
periodika (nedostupná na
trhu)

**Systém integrace a zpřístupnění
digitálních dokumentů**

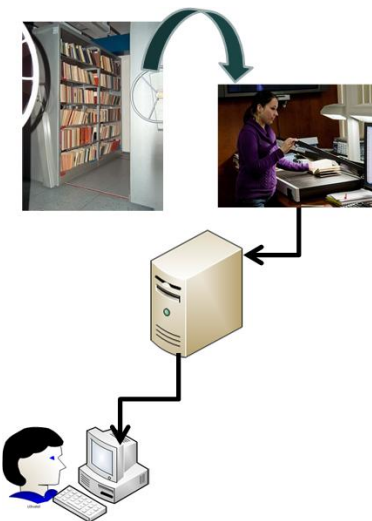
Národní digitální knihovna = hlavní rozhraní

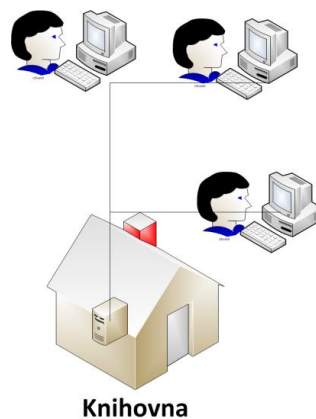
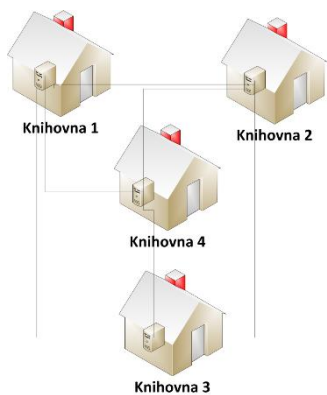
Dva hlavní cíle služeb

1. Zpřístupnit ve všech knihovnách **na místě samém (prezenčně, „terminálově“)**:
 - Vše co bylo zdigitalizováno (*pokud to autor/jeho nástupce nezakáže*)
2. Diferencovaně poskytovat další služby v digitálním prostředí
 - **Vzdálený přístup (chráněný/nechráněný), eVýpůjčka, tisk nad základní rámec, digitální kopie...**

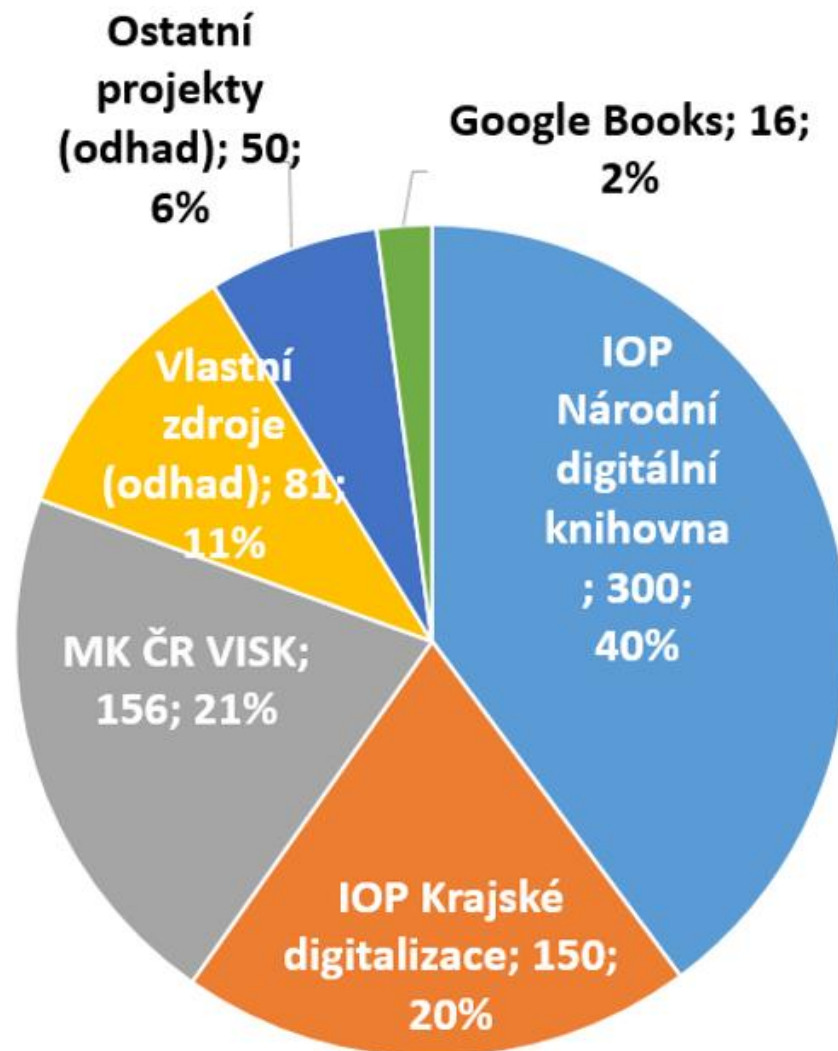
Druhy knihovních služeb v digitálním prostředí

Národní digitální knihovna

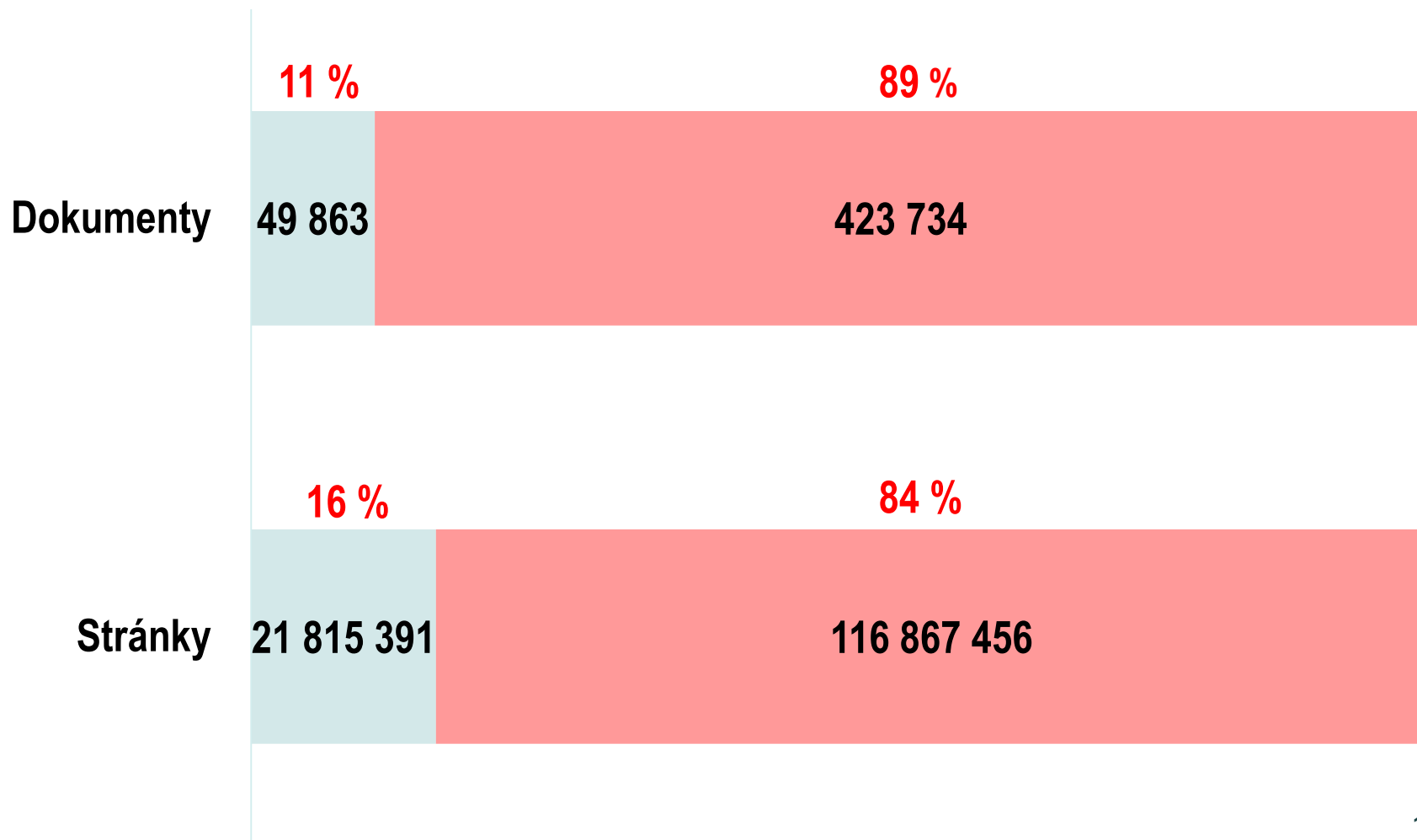

Výdaje na digitalizace do r. 2015 = 753 mil. Kč

Dostupnost digitalizovaných dokumentů

■ Volné ■ Chráněné

Kolik to bude stát, kdo to zaplatí?

- **Hlavní typy služeb**
 - **Zpřístupnění na místě samém (sdílení digitální kopie)**
 - **Bezplatný přístup všem bez rozdílu**
 - **Dálkový přístup (placená licence)**
 - **Půjčování e-knih (placená licence)**
 - **Tisk z digitálních předloh (placená licence – zvláštní sazby)**
 - **Digitální kopie (placená licence)**
- **Jaký zvolit model plateb?**
 - **Paušál za sdílení**
 - **Poplatek za užití**
- **Jaké statistiky?**
 - **Monografie**
 - **Periodika**
- **Kdo bude platit?**
 - **Státní rozpočet**
 - **Knihovna**
 - **Uživatel**
 - **Dotované ceny**

Další postup – jsme na začátku cesty

- Uzavření kolektivních licenčních smluv – 2017?
 - Informování autorů a držitelů práv (také v médiích)
- Příprava Seznamu děl nedostupných na trhu – rok 2017-2018?
- Vybudování infrastruktury Národní digitální knihovny – 2019?
- Připravenost knihoven na nové služby???
- Poskytování služeb – 2019?

- Problémy?
 - Rozsudek Evropského soudního dvora 16.11.2016. Marc Soulier a Sara Doke v. Ministre de la Culture
 - Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu

Děkuji za pozornost

Novela autorského zákona a možnosti nových služeb knihoven v digitálním prostředí

INFORUM 2017

30. – 31. 5. 2017

Vít Richter

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz